

Interview

Cengiz Yatağan

RÖPORTAJ *Refik Özcan*

FOTOĞRAF *Gökhan Polat*

Cengiz Yatağan'ın sanatını, parfümle olan ilişkisini ve duyuşal deneyimlerini keşfederken, sıra dışı sanatçının gizemli dünyasına da dokunuyoruz.

If life's a puzzle and we can't see the whole picture but rather get a feeling and some knowledge of it and start piecing it together from the edges, what values do these pieces encapsulate and how does it progress? It's not a game actually. It's a process. With birth, you start this search or struggle with the idea of being involved. Life is about learning and being a part of something. I don't believe the sequence of events are made up of edges. People make it edgy or round. We are not presented with the whole puzzle nor are we told to complete it. Going through life, experiences, education and social conditions determine everyone's own unique puzzle. Some with 400 pieces, some 10.000. Yet no puzzle is ever complete, since every fitting piece creates a new perspective and changes the way they fit together. That's why we always struggle with missing pieces. That's why we were born as the Vav (the fetus shaped Hebrew letter, eye of God) and die as Elif. (Arabic letter, a unique being)

In this context, how does art fulfill its function of bringing differences together? Can we say it's directory?

Art to me is life itself. It's everything one has been through, manifested. This applies to everyone. It just needs spiritual reflection. Whichever tool you may choose, see it as a vehicle for expressing your inner voice. Once successfully discharged, it will help you unload emotionally and create space for new experiences. It gets you out of your comfort zone, it helps you replenish. It also helps you share your own take on life. People either show interest or ignore. So if you do, you have to do it for yourself and with love. And love takes patience, care, joy... It needs to be knitted cautiously.

Then what's art's role in all this? And as an artist where does your responsibility stand?

In this game, art's responsibility is to translate other people's feelings. It can be a guide for the willing eye. I don't have a mission

Cengiz Bey, hayat bir bulmacaysa, bir yap-bozsa... Biz bu yapbozun bütünü bil(e)meyen ama onu hisseden ve hakkında bir çok bilgi verilensek, ve buna mukabil parçaları birleştirenssek... Ve hem teknik açılarından hem de içgüdüsel olarak önce köşeleri dizmeye başlayansak... Köşelerde hangi değerler var, sonra bu oyun nasıl ilerliyor? Aslında bu bir oyun değil, tam olarak hayatın içinde gelişen sizin yaşam sürecinizin bir parçası. Yani insanlar doğar doğmaz bu arayışa ya da dahil olma fikriyle mücadeleye başlıyor. Hayat hep öğrenmeye meyilli. Bir şeylerin parçası olma ve bütününe dahil olma süreciyle geçiyor. Bu yaşamın içinde gelişen olaylar silsilesinde köşeler olduğuna inanmıyorum. İnsanlar köşelerini ya da ovaliklerini kendileri oluşturuyorlar. Bu bir bakış açısı, yaşam biçimi, sindirme, algılama, ne dersiniz deyin. Hatta bunun çok güzel bir video açıklamalı "The Missing Piece Meets the Big O" diye bir anlatımı var. İzlemenizi tavsiye ederim. Yapbozun bütünü bize sunulmuyor, bunu tamamlayacaksınız denmiyor. Şöyle ki, hepimiz dünyaya geldiğimizde, bütün yaşam süreci içerisinde yaşadıklarımızla gördüklerimizle, akademik ya da sosyal olarak gelişmelerimiz içinde, herkesin yapboz yaşam büyüklüğü farklılaşıyor. Yani birinin yapbozu 400 parçadan, kiminin ki 10 bin parçadan oluyor. Takdir edersiniz ki, 10 binlik parçası olanın hayata bakışı, tecrübeleri, bilgileri, 400'lüğe göre çok farklı. Fakat bir yandan da acısı, yorgunluğu da ona göre. Aslında bu bir tercih, neye ne kadar sahip olma isteğinizle alakalı. Ayrıca, ne olursa olsun, 400'lük ya da 10

binlik yapboz yaşamı içerisinde kimse eksik kalan parçalarını tamamlayamıyor. Çünkü her defasında kendinizi geliştirip büyüttükçe, bakış açınız, anlayışınız geliyor. Bununla birlikte, yapbozunuza da bakışınız değişiyor ve biraz daha tamamlayıcı unsurlar eklemek istiyorsunuz. O yüzden de hep eksik parçaları tamamlamak için bir mücadelenin içine giriyorsunuz. İnsanlar vav şeklinde doğarlar, elif şeklinde ölürlükler. Ancak ve ancak elif olduğunuzda tamamlanırsınız. Yine benim anlayışıma göre, aslında tamamlanma ruhların bedende yedi kez can bulduktan sonra tekmülde tamamlanma olur. Bu yüzden daha çok uzun yolumuz olduğunu düşünüyorum.

Bu bağlamda sanat farklılıkları bir araya getiren işlevini nasıl gerçekleştirilir? Ve hatta yol gösterici midir?

Her zaman dediğim gibi, sanat benim için hayattır. Yaşamınız boyunca geçirdiğiniz her evrenin, yudumladığınız, doyumlara ulaştığınız, gözlemlediğiniz her şeyin dışı vurumu. Sizin görgünüz, bakış açınızdır. Bu her insanın içinde var olan bir şeydir. Sadece bunu ruhsal olarak dışı yansıtmanız gerekir. Hangi medyumunu kullanırsanız kullanın, bunun bir araç olduğunu düşünerek, iç sesinizle hareket edip içindikileri ifade etmenin yollarını bulursanız, bunun size faydası, ara sıra deponuzun boşaltılıp tekrardan yeni şeylerle doldurabilme lüksünüz olur. Konfor alanından çıkmış olursunuz, yenilenir, güncellenirsiniz. Ayrıca bunu yaptığınızda, yaşantınızla ilgili size ait gustonuzu başkalarıyla paylaşmış olursunuz.

Cengiz Yatağan, 2019

İster merak ederler, incelerler, beğenirler, feyz alırlar, istersen de görmezden gelirler. Bunun için yapacaksınız, zaten öncelikle kendiniz için yapmalısınız. Bu nasıl yapılır dersiniz, aşkla yapılabilir derim. Aşkla yapmadığınız hiçbir şey ne size ne başkasına yarar. Aşkın içinde sabır, bekleyiş, ilgi, alaka, neşe, sevinç ve güzellik vardır. Lime lime örülmesi gerekir. Bunun içinde en önemlisi zaman gerekir. Umarım herkes, aşkla bağlanabileceği bir dışa vuruluk yaşayabilir.

O halde, sanatın bu oyunda rolü nedir? Ve sizin de bir sanatçı olarak amacınız/sorumluluğunuz nereden nereye kadar?

Bana göre, sanatın bu oyundaki rolü, başkalarının yaşamından referans alınması, feyz alınması gereken bir mevzu olduğunda hissediliyorsa görünmesidir. Bir rehber ya da yol haritası olarak da görünebilir. Tabii gören ve bakmayı bilen için. Benim herhangi bir misyonum yok, öyle bir beklentim de hiç olmadı. Yaptığım her şeyi sadece kendim için yaptım. Benim için terapi niteliğinde olan bir deneyim. Bu yüzden bir sorumluluğum olduğunu düşünmüyorum.

Sanat pratiğiniz hakkında neler öğrenebiliriz? Kullandığınız materyellerden duyulara harekete geçirme metodlarınıza değin, değişiminize bizi de tanık eder misiniz?

Sanat pratiğim, daha önceki profesyonel hayatımdan geliyor. İnşaat, renovasyon ve dekorasyon işleri yaparken hobi olarak başladığım bir yolculuktu. O zamanlar Beyoğlu'nda bulunan inşaat malzemelerinin yoğunlaştığı bir yerim vardı. Birkaç tuval alarak başladım ve hala inşaat malzemeleriyle resim ve heykel yapıyo-

rum. Genellikle iç mekan su bazlı akrilik boya ve epoksi boya kullanıyorum. Fırça kullanmak yerine spatula tarzı aletler kullanıyorum. Atölyeye giriş şeklim şu şekildedir: Günün rutin trafiğini bitirdikten sonra kendime 4-5 saatlik bir boşluk yaratabiliyorsam atölyeye giriyorum. Hangi ruh halinde olduğumun önemi yok. O ruh halime göre müziğimi ve renklerimi seçiyorum. Gayet spontane bir şekilde kendimi akışa bırakıyorum. Malzemeyle bütünlük sağlayarak ilerliyoruz ve içimde bulunan o anki durumu içimden geldiği gibi yansıtıyorum. Hiçbir zaman mantığımı kullanarak hareket etmiyorum. Bu yüzden benim işlerim biraz daha enerjisel ve spiritüel oluyor.

Detaylara önem vermek, bütünden uzaklaşmaya yol açar mı? Yoksa bu basit bir pratik yanılısama mıdır?

Biliyorsunuz, güzellikler detaylarda saklıdır. Detay dediğiniz, incelik yapmış olduğunuz herhangi bir şeye, ne olursa olsun sonradan ilave edilmez. O zaman bütünlüğü bozar, kendinden olabilesini sağlayabilmeniz için içsel dünyanızda detaylara önem veren biri olmalısınız ki akışın içinde kendi kendine detaylansın. Benim için detay, renk uyumu, finish ve bütüne yansımalarıdır. Homojen bir bütünlük sağlamalıdır. Yoksa gerçekten çok sahte durur.

Duyulardan bahsetmişken, bütünsel bir yaklaşım üzerinden konuşursak, eserlerinizin hislerin de dahil edildiği duyu dünyasında hiyerarşik yapısı nedir? Ya da öncelik sıranız yok mu?

Herhangi bir öncelik sıranız yok. Çok net ve spontane işleyen bir süreç. Duyularımın yansımaları bazen içinde kırıklık, bazen içinde

nor I expect to have one. All I've ever done, I did for myself. So I don't see myself responsible at all.

Can we learn a bit about your practice? From the materials and methods you use to stimulate the senses, would you take us through your transformation?

My art practice comes from my previous professional life. It started as a hobby while doing construction, renovation and decoration works. Back then, I had a place in Beyoğlu where construction materials were frequent. I started by buying canvases and I still paint and sculpt with construction materials. I usually use indoor water-based acrylic and epoxy paint. I use spatula-type tools rather than brushes. I try to create a 4-5 hour window after my daily traffic, regardless of my mood. That mood decides what music I'm going to listen to and what colors to use. And I go with the flow. I don't try to reason. That's why my work is rather energetic and spiritual.

Do you think being detail-oriented ruins the holistic approach? Or is this just an illusion?

Beauty is in the details. And details can't be added after you've elaborately worked on something. To make your work wholly yours, you have to be detail oriented, so that the details reflect on your work effortlessly. For me, details should be seen in the end result. If it's not homogeneously whole, it feels fake.

About feelings, what is the hierarchical structure of senses in your works? Or don't you have any?

I don't. It's a spontaneous process. My emotions sometimes reflect fragility, sometimes creation or existent-ion. In the Japanese art of Tao, energy is compressed by drawing with a single hand gesture. This is considered therapeutic. Since I work with tremendous energy, I feel like that is always present in my art, that way it interacts with the energy and appreciation of others.

What references do you enjoy using?

My only reference is life, and of not others but mine. I don't like using political, religious, sociological or any

other type of references. I think one should be modest on those subjects. Rather than statements, artists should solemnly say “this here is my journey”.

Where do you think art has been / is / will evolve technology-wise? And what's the artist's role in this?

Every generation has their own art and artists. If Rembrandt lived today, maybe he wouldn't sell at all. What I mean is, we should embrace it. New materials, methods prove that life is evolving. Change should be embraced, not limited. Freedom should come first.

And how should galleries, mediators, collectors and art lovers evolve?

Whoever, dealing with art, should embrace change, pave the way and help free thinkers so that they can also stay current. Change moves forward with time.

Me using epoxy is not registered as art for some. What they don't know is, acrylic paint was not around 20-30 years ago. Maybe soon epoxy will become an instrument of art. Or maybe art won't be something steady that is only there to hang on a wall. For me, art should be a part of life that can be experienced at all times.

How would you describe smells to a person who has no sense of smell? If there is such quality for scents, can you experimentally describe 3 different odors?

Humans have 5 senses. For me that's 6. It's what I call “sensing”, understanding your inner world. I don't think you can describe scents to someone who has no sense of smell. But I can share a related approach. Art first hits visually. This translates to energy that evokes emotions. Scents are the same. They first hit the olfactory sensors and the rest follows. They both are artistic, worldly and very real.

You will be collaborating with MG, what's that like, what should we expect?

Yes, I have been working on this project for 1,5 years. What's special about it is that the concept has not been done by anyone else in the world. The perfume bottles will be the same as my puzzle works and

Cengiz Yatağan, 2020

oluşum, bazen de evrenin içinde varoluşu simgeleyen organik veya inorganik yapıları hissedersiniz. Yeniden doğuş, oluşum gibi. Japonlar'ın Tao sanatı içerisinde tek bir el hareketiyle çizim ile enerji kitlemesi ve sıkıştırılması yapılırdı. Bununun tedavi edebilir özelliği bile vardır. Ben de kendi işlerimde muazzam bir enerji ile çalıştığım için, hikayem sonlandığında içinde enerjinin her zaman var olduğunu sezinliyorum. Öyle olmasa işlerin enerjisi, başkalarının enerjisi, hissiyatı ve beğenisi ile buluşmaz.

Kullanılmaktan en çok haz duyduğunuz referanslar nelerdir?

Benim tek referansım hayat, yaşam ve bu başkalarınıninki değil, sadece bana ait olan bir duygu bütünlüğüdür. Ben herhangi bir politik, dini, sosyolojik vs. durumlarla alakalı referans vermektan hiç hoşlanmıyorum. Kendime göre doğru bulmuyorum. Bu konularla ilgili mütevazı olunmalı diye düşünüyorum. İnsanların gözüne gözüne sokmaktansa, kendi dilinizle “Ben bunu yaşadım” demek daha doğru geliyor.

Teknoloji bağlamında sanat nereye evriliyor, evrildi ve evrilecek, ve sanatçının buradaki rolü nedir?

Her jenerasyonun kendi sanatçısı ve kendi sanatı oluyor. Bugün Rembrandt olsaydı belki bir tane işini bile kimselere satamayabilirdi. Tabi yanlış anlaşılmasın, bu bir örnek. Yani diyeceğim şu ki, yeniliklere açık olmak lazım, sadece kitaplarda öğrenilen şeylere sabit kalınmamalı. Çünkü sonuçta kitaplar da yaşanmışlığın somut hali. O yüzden yeni malzemeler, yeni görgüler, yeni anlayışlar, yeni

metodların gelmesi yaşamın devam ettiğine ve evrildiğine işaretler. Değişime yol verilmesi gerekir, kısıtlamalar yapılmamalı, özgürlük en önemli değerdir.

Peki ya galerilerin, araçların, koleksiyonerlerin ve sanatseverlerin evrilmesi nasıl olmalı?

Yukarıda dediğim gibi, sanatla uğraşan her kimse yeniliğe karşı koymamalı, önderlik etmeli, özgürlükçü olanlara el vermeli, yardım etmelidir ki kendileri de geri kalmassın, çünkü zaman akıp gidiyorsa bu gelişiminin durdurulabilirliğinin olmadığı bilinmesi lazım. Örneğin, ben epoksi kullanıyorum şu an. Bu malzemeyi sanatsal bir malzeme olarak görmüyorlar, halbuki akrilik boya da 20-30 yıl öncesine kadar yoktu, sadece yağlı boya ile resim yapılırdı. Belki 10-20 sene sonra epoksi malzemesi kitaplara malzeme olarak işlenecektir. Ya da sanat eseri sadece duvara asılan ya da bir kenarda köşede konuşlanan bir şey olmamalı. Madem sanat yaşamın bir parçası ise, yaşamın içinde her yerde görülebilir ve kullanılabilir olmalı diye düşünüyorum. Bunun böyle olması değerini düşürmez, aksine insanlara güzellik, incelik, zerafet ve mutluluk katar.

Koklama duyusu olmayan bir insana, kokularını nasıl tarif edersiniz? Kokuların kalitesi varsa bize, 3 farklı kokuyu bu şekilde deneysel olarak tarif eder misiniz?

İnsanlarda beş duyu vardır, benim için ise bu sayı 6'dır. Bu “hissedebilme” adını verdiğim içsel dünyanızdan bir yaklaşım ve anlayış biçimidir. Koklama duyusu olmayan birine kokunun tarifinin yapılabilmesine inanmıyorum, yani ben bunu yapabilirim olmadığımı

düşünüyorum. Size sanat ile alakalı bir yaklaşım sergileyebilirim. Şöyle ki, sanat ilk önce görme duyusuna hitap eder, sizde bu daha sonra enerjisel olarak beğeni olarak kendi içsel dürtülerinize sebep verir. Ve ruhunuza işler, sizi sevindirir, mutlu eder ya da tam aksi duygular çağırır. Kokular da benim için sanatsal bir durumdur. Onlar da önce koku duyusuna hitap eder ve görme duyusu gibi aynı süreci işletir. Birini dünyadaki renklerin harmonisiyle yaparsınız, diğerini ise dünyada bulunan yaratıcının bize sunduğu tüm kokularla yaparsınız. İkisi de çok sanatsal, çok dünyevi ve çok gerçektir.

MG ile bir işbirliğiniz olacak, nasıl bir deneyim, neyi amaçlıyorsunuz?

Evet, çok heyecanlı bir süreç içerisindeyim. 1,5 yıldır üzerinde çalıştığım parfüm projem var. Bunun özelliği şöyle: Dünyada daha kimse tarafından yapılmamış bir konseptim var, o da şu. Benim çıkaracağım parfümlerin şişeleri, benim puzzle eserlerimin aynı versiyonu olan masif cam şişeler ve üzerinde bulunan işler, kendi işlerimden evrilerek elde edilen 'işitsel olgu' teknolojisi kullanılarak yapılan baskılardır. Herkesin eksik parçasını tamamlamasını hayal ettiğim tüm güzelliklere, MG ile olan yolculuğumda beni yalnız bırakmamasını dilerim. Dediğim gibi en büyük özelliği ise parfümünüz bittiğinde şişenizi çöpe atmıyorsunuz, bir tür art parçası gibi bir yerde

konuşlandırabiliyorsunuz. Çok şık bir kutusu, sertifikası ve hikayesi bulunuyor. Ve zaman içinde 15-20 parçaya ulaşacak olan kokularımızla şimdi ilk beş parfümle başlangıcımızı yapıyoruz. Umarım herkes kendisine göre bir parça bulabilir.

Böyle bir proje için, hayalinizdeki mükemmel sergileme/deneyimleme alanını tarif eder misiniz? Ve bir de içine, koku olarak çikolata notaları da ekler misiniz?

Çok önemli bir müzede, çok naif ve güzel bir müzik eşliğinde, beş ayrı parfüm için beş ayrı odada, benim kokularımı, sanat eserlerimi ve müziklerimi kullanarak bir sergi yapmak ve misafirlerimi ağırlamak isterdim. İkrım olarak da lavantalı bitter çikolata sunardım.

Gitmeden önce, hayatınız nasıl kokuyor? Eviniz, çevreniz, şu an bulunduğunuz alan, İstanbul, Türkiye, ve oradan da Dünya...

Koku benim için çok hassastır ve gerçekten çok önem veririm. Evim, iş yerim, kendim, yani bulunduğum ve yaşadığım her yerin bana keyif ve güzellik verecek, iyi duygular uyandıracak kokularla dolu olmasını severim. Kötü kokan herhangi bir yerde durmam mümkün değildir. Güzel koku hayatımda olmazsa olmazlardandır. Şu an çevremizdeki dünya nasıl kokuyor dersanız, eğer iyi kokuyor olsaydı, kendi kokularımıza ihtiyaç duymazdık diye düşünüyorum.

the works on them are made using the 'auditory phenomenon' technology, which also are from my works. The best part is, when finished, the bottles turn into an art piece of mine. It comes with an elegant box, their own certificate and story. We're hoping to release 15- 20 pieces in the long run.

Can you describe the perfect space to display/experience for such project? And would you add chocolate notes as a fragrance?

I would love to have it in an important museum, in five separate rooms for five different perfumes. I would welcome guests with my scents, artworks and music and I would serve lavender dark chocolate.

Finally, what does your home, your surroundings, İstanbul and then the world smell like?

The subject of smell is very important to me. Every place I've been, I like them to be filled with scents that give me joy. I can't be anywhere that smells bad. About the world, I think, if it smelled nice, we wouldn't need our own scents.